

יד
מהרי"ע

שערי יצחק

השיעור השבועי

מפי מרן הגאון
הרב יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן

השיעור נמסר
במוצאי שבת-קודש
בהעלותך
סיון התשפ"ה בשל"ו
בבית המדרש יד יחיאל יונה
ירושלם עיקו"ת

לק"י

נושאי השיעור:

חמשה דברים שבהם החתן דומה למלך, כדאיתא בפרקי דרבי אליעזר. וקושיית המדרש תלפיות מדוע לא נזכרו י"ח דברים נוספים. ותשובה נפלאה כי נכתב חמש פעמים מלך, במזמור שאומרים בבתי חתנים [תהלים מ"ה].

ביאור הר"ת במלה חת"ן, ח'טאתי נ'גדי ת'מיד.

המשך בעניין מעשה גביהא בן פסיסא, כאשר אלכסנדרוס מוקדון רצה להיכנס לבית קודש הקדשים וכו', ושלשה דברים אשר ניתן ללמוד ממעשיו.

בעניין השיר 'לכבוד התנא האלהי, רבי שמעון בר יוחאי', תגובות למכתבים נוספים.

לגבי הזמר ציון גולן.

מה עלינו לעשות לגבי המלחמה המתקיימת כעת.

הצטרפות למחאה בדבר ההצתה שהתרחשה בבית הכנסת של הגאון הרב יצחק יוסף שליט"א בירושלם עיקו"ת.

כל הזכויות שמורות למרן שליט"א

השיעור יוצא לאור ע"י מוסדות יד מהרי"ן – בני ברק

טלפקס: 03-5358404. נייד: 050-4140741

דוא"ל: y5358404@gmail.com

להאזנה לשיעור דרך הטלפון:

קול יהודי תימן – 072-33-23-642 שלוחה 6

מספר השיעור בקו "קול יהודי תימן" ובחבורות "שערי יצחק" – 790

לשמיעת השיעור במערכת קול הלשון – 03-6171031

ניתן להקדיש כל שיעור להצלחה ולרפואה, או לעילוי נשמת.

השם יוזכר בל"נ בתחילת השיעור מפי מרן הגאון שליט"א, וכן באמירת "מי שבירך" בסוף השיעור.

פרטים בטלפון: 050-4140741.

והתורמים והמסייעים להפצת התורה ולזיכוי הרבים, ימלא המקום ברוך הוא

כל משאלות ליבם וליבכם וליבנו לטובה ולברכה, אכ"ר.

בשם רחמן.

ברוך ה' אנחנו כעת כאן בירושלם עיר קדשנו ותפארתנו, בבית הכנסת ובית המדרש של ידידנו הנעלה והמופלג יקר-יקרים כש"ת הרה"ג עזריאל בן הרב הגאון שלום צדוק שליט"א, לרגל שמחת החתונה של נכדתי – בתו של הרב הגאון נריה חובארה שליט"א – עם הבחור החשוב נתנאל (ה'יהלום' של ישיבת באר יהודה בירושל"ו, כפי שהגדירו ראש הישיבה שליט"א) בן ידידנו המופלג אשר בפז לא יסולא כש"ת הרב אורי קאפח הי"ו. יהי רצון שירבו הששונות וירבו השמחות וירבו גילים ורון וכו' אכ"ר.

השיעור מוקדש ע"י ידידנו הרה"ג חיים בן ר' איתן ורעייתו החשובה הי"ו, מארצות הברית, להצלחתו ולהצלחת אשתו בניהול בית יעקב "מקור חיים" שנפתח בשנה זו, ולידה קלה בשעה טובה ומוצלחת. בעבור שהתנדב למוסדות יד מהרי"ץ.

זהו שוב ידידנו המופלג והחשוב ביתר שאת ויתר עז כש"ת הרב הגדול חיים הי"ו, ב"ה הוא ברכה גדולה בקרב הארץ, מאז נכנס לעניינים של מוסדותינו, ישנה התפתחות גדולה ב"ה. וכמובן, אשת חיל עטרת בעלה, א"כ ביחד יעשו ויצליחו. אנחנו מברכים אותם, שהשם ברוך הוא ימלא כל משאלות ליבם לטובה, ושיצליחו בכל אשר יפנו. בן ירבו, וכן יפרוצו, אכ"ר.

כמו כן השיעור מוקדש על ידי האשה הכשרה רחל יהודית בת דוד מאיר גיגי שתחי' להצלחה מרובה בפרנסה, בעבור שמתנדבת תמיד למוסדות נתיבות מהרי"ץ.

המקום ברוך הוא ירצה נדבתם, ויברך מעשה ידיהם, ומכל צרה ונוק יצילם, וישלח ברכה רווחה והצלחה בכל מעשי ידיהם, וימלא כל משאלות ליבם וליבכם וליבנו לטובה ולברכה, אכ"ר.

חמשה דברים שבהם החתן דומה למלך, כדאיתא בפרקי דרבי אליעזר. וקושיית המדרש תלפיות מדוע לא נזכרו י"ח דברים נוספים. ותשובה נפלאה כי נכתב חמש פעמים מלך, במזמור שאומרים בבתי חתנים [תהלים מ"ה].

נתחיל בעניין החתן, 'דבר בעתו מה טוב'. דיברנו בס"ד בסוף שיעור במדבר, לגבי המאמר בפרקי דרבי אליעזר [פרק ט"ז], כי החתן דומה למלך. מובאים שם חמשה דברים, שבהם החתן דומה למלך.

*

[החתן הי"ו נכנס כעת לבית המדרש, ומרן שליט"א פותח והציבור מתלווה אליו, והללר יה קול ששון וקול שמחה וכו', ומלביש את החתן בלבוש המיוחד. וכן והללריה ירבו הששונות וכו'].

*

בפרקי דרבי אליעזר [שם] מובא בזה"ל, החתן דומה למלך. מה המלך הכל מקלסין אותו – משבחים אותו – אף החתן כן, כל שבעת ימי המשתה.

מה מלך לובש בגדי כבוד, אף החתן כן.

מה מלך שמחה ומשתה לפניו כל הימים, אף החתן כל שבעת ימי המשתה.

מה מלך אינו יוצא לשוק לבדו, אף החתן כן.

מה מלך פניו מאירות כאור החמה, אף החתן כן, שנאמר והוא פָּתַח יָצָא מִחֻפָּתוֹ [תהלים י"ט, ו'].

התנא הגדול רבי אליעזר בן הורקנוס, מונה פה חמשה דברים, שהחתן דומה למלך.

בספר מדרש תלפיות – לכמהר"ר אליהו הכהן – מביא זאת [בענף חתן וכלה], והוא מוסיף עוד שמונה עשר דברים, שהחתן דומה בהם למלך. אחד מהם, זהו "חזיון" במרכאות. שמעתי לגבי חתן אחד – כאשר היינו באיזו שבת-חתונה, והחתן איחר לתפילת שחרית – על מישוהו שאמר, זאת 'גזירה' שגזרו 'משמים' על החתנים, שהם יאחרו לתפילה. ואמרתי, תשמעו, ישנו לכך מקור במדרש תלפיות. כי הוא מונה י"ח דברים שהחתן דומה למלך, והנה הדבר האחרון שהוא אומר, 'המלך ישן עד שלוש שעות, כך החתן מתאחר לקום'... ידוע מהגמ' בברכות [דף ג' ע"ב], כי המלכים קמים אחרי שלוש שעות. א"כ יש לכך בסיס מסוים.

בכל אופן, כמהר"ר אליהו הכהן שואל, מדוע לא נמנו בפרקי דרבי אליעזר, יתר הדברים, שבהם החתן דומה למלך?

וזה לשונו שם, ואם יאמר האומר, איך יתכן שיש דברים נוספים על דברי ר' אליעזר

שערי יצחק – השיעור השבועי

משה רבינו, כמ"ש הרמב"ם, ישנו לכך מקור בירושלמי כתובות [פרק ראשון], ודנים בזה כבר הרמב"ן בפ' ויצא ושאר מפרשים.

על כל פנים, הפרקי דרבי אליעזר מביא כך [בהתחלה], רבי יוסי אומר, שבעת ימי המשתה, ממי אנו למדין?

מיעקב אבינו, שעשה שבעת ימי משתה ושמחה, ולקח את לאה. ועוד הוסיף שבעה ימים אחרים משתה ושמחה ולקח את רחל, שנאמר, וַיֹּאסֶף לָבֶן אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה [בראשית כ"ט, כ"ב]. אמר הקדוש ברוך הוא, אתם גמלתם חסד עם יעקב עבדי, ואני אתן שכרכם לבניכם לעתיד לבא, כי בו נתן יי' תְּשׁוּעָה לְאָרֶם [מלכים ב' ה', א'].

אמנם בלשון הפסוק עצמו כתוב כי לבן עשה את המשתה, אבל כנראה המובן הוא שיעקב רצה זאת, והוא עשה כך באמצעות לבן. והרד"ל [שם סוף אות ה'] כתב שיעקב קיבל מנהג זה יעו"ש.

ואולי בגלל כך, המאן דאמר השני לא הביא את הפסוק הזה, אלא הביא פסוק משמשון, שם כתוב בהדיא כי הוא – שמשון – עשה את המשתה.

שָׁפֶן מובא שם [בפרקי דר"א] אח"כ בהמשך, רבי אומר, שבעת ימי המשתה, ממי אנו למדין? משמשון נזיר אלהים, כשירד לארץ פלשתים ולקח לו אשה ועשה שבעת ימי משתה ושמחה, שנאמר וַיְהִי כִּדְרֹאֲתָם אוֹתוֹ, וַיִּקְחוּ שְׁלֹשִׁים מִרְעִים וַיְהִיו אֵתוֹ [שופטים י"ד, י"א]. מה היו עושים אותו? היו אוכלין ושותין ושמחין, שנאמר, וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמֹשׁוֹן אֲחוּדָה נָא לָכֶם חֲדָה [שם שם, י"ב], וכתוב אחד אומר וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד חֲדָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים [שם שם, י"ד].

חז"ל מקצרים כמובן וכידוע בהמשך שם, וַיַּעַשׂ שָׁם שְׁמֹשׁוֹן מִשְׁתָּה וגו' [פסוק י'], אֲחוּדָה נָא לָכֶם חֲדָה וגו' שְׁבַעַת יָמִים הַמִּשְׁתָּה וגו' [פסוק י"ב].

הגדול, שהחתן דומה למלך כדפרישית, והוא לא פירש רק חמשה דברים בלבד. דע, שדברי תנאים ואמוראים, מיוסדים על שרשים של מעלה.

הדברים הללו אינם פשוטים. אנחנו אכן יכולים להוסיף כל מיני עניינים, אבל התנאים אומרים את הדברים אשר מיוסדים על שרשים, בשורש וביסוד של מקור התורה בשמי השמים העליונים.

וידע ר' אליעזר הגדול בחכמתו הרמה, דאלו ה' דברים שייכים לחתן עם המלך כפי שרשם. ולכך לא מנה רק ה' דברים בלבד, אף שכפי הפשט יש דברים אחרים שדומה החתן למלך.

התעוררתי בזמן האחרון לשאלה, כי הפרקי דרבי אליעזר – וכן אף אחד אחר – לא הביא מקור לעניין הזה, שהחתן דומה למלך. כתבו זאת, כביכול זהו דבר פשוט. וזהו דבר אשר שגור ג"כ בפי העולם. כך 'עמא דבר'. אם כי בש"ס ברמב"ם ובש"ע, הדבר אינו מובא. ישנו דבר אחד, שהמגיד משנה מציין לפרקי דרבי אליעזר, בפרק י' הלכה ב' מהלכות אישות, לגבי שהחתן לא יוצא לשוק לעשות מלאכה. הוא מציין שם כי העניין כתוב בתוספתא ובפרקי דרבי אליעזר. וגם זה לא ממש כמו שם, ועי' ביאור הרד"ל. אולם מכל מקום המושג הזה, 'חתן דומה למלך', איננו מוזכר ברמב"ם, ולא בש"ס. ולא מובא לכך מקור.

בפרט, מי שיעיין בפרקי דר"א בעצמו בפנים, יראה שהקושי הוא יותר מורגש. כי הפרק שם מתחיל בזה"ל, מניין לשבעת ימי המשתה? מהו המקור, לשבעת ימי המשתה?

הרמב"ם כותב בתחילת הלכות אבל [סוף הל"א] – לא אליכם – בזה"ל, משה רבינו תיקן שבעת ימי האבל, ושבעת ימי המשתה. זה כנגד זה. ובהלכות אישות [פרק י'] כתב הרמב"ם, 'תיקנו חכמים' את עניין שבעת ימי המשתה. זאת תקנת חז"ל. ברם, היכן יש לכך – לכל הפחות – אסמכתא? מה שזאת תקנת

א"כ ישנם כאן שני מקורות. שתי אסמכתאות. מיעקב אבינו, ומשמשון. על כך הוא דן, מניין לנו? ומביא כי ישנה בזה מחלוקת. ולפתע פתאום אחר כך, בסוף הפרק, הוא מוסיף ומביא כי החתן דומה למלך, ולא שואלים, מניין? לא מובא מקור.

ישנן כמה תשובות, לגבי השאלה הזאת, הכתובות אצלי ועדיין לא נדפסו. אבל היום, בזכות שמחת החתונה, מצאתי בס"ד תשובה נוספת חדשה ונפלאה. פשוט מאד.

תוך כדי אמירת המזמור שאנחנו אומרים בשבעת ימי המשתה, לפני ברכת המזון, המזמור של-חתינים [תהלים פרק מ"ה], פעמים רבות מוזכרת המלה 'מלך'. ספרתי ומצאתי בס"ד, כי חמש פעמים כתובה המלה 'מלך'. לכן מובן, מדוע מנו רק חמשה דברים. הדבר ממש מכוון. בהתחלה כתוב, רָחַשׁ לִפִּי דָבָר טוֹב אֶמַר אֲנִי מַעֲשֵׂי לְמַלְךְ. זאת הפעם הראשונה.

הפעם השנייה, חָצִיף שְׁנוֹנִים, עַמִּים תַּחֲתֶיךָ יִפְּלוּ בְּלֵב אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ. מה שכתוב אחר כך, בְּנוֹת מְלָכִים בִּיקְרוּתֶיךָ וגו', זה כמובן לא בחשבון.

וַיִּתְּאוּ הַמֶּלֶךְ יִפְיֶךָ, זאת הפעם השלישית. כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מֶלֶךְ, זהו ג"כ אינו בחשבון, כי המדובר על הכלה.

לְרַקְמוֹת תוֹבֵל לְמַלְךְ, פעם רביעית.

תְּבַאֲנֶינָה בְּהִיכֹל מֶלֶךְ, זאת הפעם החמישית. הדבר ממש מראה את הקשר. כפתור ופרח. אם כי, לא כל המפרשים מסבירים, שהמזמור הזה חוזר כלפי החתן ממש. אבל ישנם המפרשים שזה על החתן. כגון הר"ד אבודרהם [דף שס"א] שכתב כי הסיבה שאומרים את המזמור הזה אצל חתנים, היא מפני שמדבר בעניין החתן והכלה, וקורא בו לחתן 'מלך'. יעו"ש"ב.

לכן הפרקי דרבי אליעזר לא הביא מקור, כי הדבר היה פשוט לו, שהרי אלו פסוקים מפורשים וידועים. והראיה, שהמלה 'מלך' מוזכרת חמש פעמים.

ביאור הר"ת במלה חת"ן, ח'טאתי נ'גדי ת'מיד. תשמעו דבר נפלא נוסף.

ישנו פסוק בספר ישעיה [ישעיהו ל"ג, י"ז], מֶלֶךְ בִּפְּיּוֹ תַחֲזִינָה עֵינֶיךָ, תִּרְאֶינָה אֶרֶץ מַרְחָקִים. מובא בספר 'ארבע דרשות לנישואין', לאחד מחכמי ביזנטיון, כי המלה תחזינה, אותיות ז"ה חת"ן.

הפסוק רומז, על איזה 'מלך' אני מדבר? זה חתן. כי החתן דומה למלך.

ואם נשאל, אבל כתוב 'תחזינה' עם יו"ד?

אותו חכם – בספר ארבע דרשות לנישואין – לא התייחס לכך, והוא כתב את המלה 'תחזינה' בלי יו"ד, 'תחזינה'.

אולי בספר שהיה לפניו, כתוב בלי יו"ד. אינני יודע. אבל עכ"פ, מכיון שהיו"ד איננה נשמעת, אזי הדבר אינו חשוב.

ברם חושבני, כי דבר נוסף נרמז בהוספת יו"ד זו.

אכן החתן דומה למלך, אבל הוא צריך לא לשכוח את הקב"ה. שם הוי"ה ברוך הוא. זאת תוספת האות יו"ד, ההתחלה של שם השם, במלה 'תחזינה'. למען יזכור, אמנם אני – החתן – דומה למלך, אולם הנני עבד של הקב"ה.

ראיתי שמביאים דורשי רשומות, כי חת"ן זהו ראשי תיבות – תשמעו דברים נפלאים, אבל אל תיבהלו – ח'טאתי נ'גדי ת'מיד. והמלה כל"ה, ראשי תיבות כ"י ליי"י ה'מלוכה.

לגבי הר"ת כי ליי"י המלוכה, את זאת מבינים מיד, כי הכלה רמוזה בשכינה, אשר מכונה 'מלכות'. בעשר הספירות, הספירה האחרונה היא נקראת מלכות, שזאת השכינה. א"כ הר"ת מתאים, כ"י ליי"י ה'מלוכה. ברם, מהו הר"ת ח'טאתי נ'גדי ת'מיד? מה הדבר שייך אל החתן? הרי כל עוונותיו של-חתי נמחלים. אם כן, מה זה ח'טאתי נ'גדי ת'מיד?

צריכים להתעמק כאן.

ח'טאתי זהו מלשון חסרון, על דרך שנאמר וְהִיטִיתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים [מלכים א' א', כ"א]. דהיינו, תדע לך אתה החתן, 'חטאתי',

כי הוא לא היה 'מחכמי ישראל', אבל הוא היה אדם פיקח.

ואם אני אנצח אותם, אמרו להם, תורת משה רבינו נצחתכם. נתנו לו רשות, והלך ודן עמהם.

מיהו אותו גביהא בן פסיסא?

הדבר היה בזמן בית המקדש השני, וכהן היה כנז' בסדר הדורות. וכתוב עוד במגילת תענית פרק ג', כי הוא היה שוער המקדש, דהיינו – כך מפרש בס' האשל – הוא היה ממונה על הגפת הדלתות בבית המקדש.

מובא שם בגמרא כמה וכמה דברים, שהוא נתן תשובות ניצחות למינים, ולאומות העולם. גם בני אפריקה באו לדון, והוא סתם להם את הפה.

הוא 'שומר הדלתות'. כפשוטו וכמדרשו.

דבר נוסף מובא במדרש רבה [בראשית רבה פרשה ס"א ז', ונקרא שם בשם 'גביעה בן קוסס', ויש חילופי גירסאות בזה. וכן במגילת תענית שם], כי פעם אחת אלכסנדרוס מוקדון בא לירושלם – הרי כידוע הוא כבש את כל המזרח התיכון, וכאשר הגיע עד ירושלם עיקו"ת – אמרו הכותים לו, לאלכסנדרוס מוקדון, תיזהר, היהודים לא יתנו לך להיכנס לבית קודש הקדשים שלהם.

הכותים היו רשעים גדולים. הרי הם בנו להם בית מקדש חדש בהר גריזים, והם רצו שאלכסנדרוס יחריב את בית המקדש שבירושלם. לכן הם היו מלשינים ומסיתים. אמרו לו, תדע לך, אתה חושב שמכבדים אותך? תשים לב. לקודש הקדשים, הם לא יתנו לך להיכנס.

הדבר שקר וכזב. וכי מי נכנס לבית קודש הקדשים? אפילו הכהן הגדול, רק יום אחד בשנה נכנס לשם. אף אחד לא נכנס, חוץ מביום הכיפורים. אבל הם נתנו לו להרגיש, שכביכול היהודים לא מכבדים אותו. בזדון לב, ברשעות.

מובא שם כך, 'הרגיש בהם גביהא בן פסיסא'. לא כתוב, כיצד הוא 'הרגיש'? עכ"פ הוא

החסרון שלך, ה'עזר כנגדו', היא משלימה אותך. 'חטאתי – נגדי'. החתן לבדו הוא רק 'פלג גופא', הוא חסר. מי ישלים? מיהו ה'נגדי'? זאת ה'עזר כנגדו'.

כל הזמן תדע לך, כי היא המשלימה אותך. מה שחסר לך, היא ממלאה את החסרון. את זאת, כל הזמן צריך לחשוב – נגדי תמיד. וממילא כמו כן, את האות יו"ד. שויתי יו"י לנגדי תמיד [תהלים ט"ז, ח']. האות יו"ד, שם הוי"ה ברוך הוא. תהיה תמיד לנגד עיניך.

[הקושיא על רמז חת"ן נוטריקון חטאתי נגדי תמיד, היא דוקא לפי הירושלמי ביכורים פרק ג' הלכה ג' שהחתן נמחלים לו כל עוונותיו. אבל בבבלי יבמות דף סג: איתא, כיון שנשא אדם אשה, עוונותיו מתפקקין. ולפי מה שפירשו כמה רבנותא, אין הכוונה שהם נמחלים בהחלט, ואכמ"ל. ואפילו אם נאמר שעוונותיו נמחלים, אכתי שייך חטאתי נגדי תמיד, לפי דברי חז"ל והמפרשים שפסוק זה נאמר גם במי שנמחל לו. איתמר.

וכבר הארכתני על כך בס"ד בעיני יצחק על שלחן ערוך המקוצר הלכות נישואין. יב"ן].

המשך בעניין מעשה גביהא בן פסיסא, כאשר אלכסנדרוס מוקדון רצה להיכנס לבית קודש הקדשים וכו', ושלשה דברים אשר ניתן ללמוד ממעשיו.

נאמר עוד דבר משמח, לכבוד שמחת החתונה.

כולנו מכירים את המובא בגמ' מסכת סנהדרין [דף צ"א ע"ב], בעניין גביהא בן פסיסא. הוא ענה תשובות ניצחות לאומות העולם, אשר באו לתבוע את ישראל על הרכוש שנטלו בני ישראל מן המצרים בצאתם ממצרים, כפי שנאמר וישאלו ממצרים פלי כסף וכלי זהב ושמלת וגו' וינצלו את מצרים [שמות י"ב, ל"ה-ל"ו], ובביות הים, עוד יותר. תחזירו לנו זאת.

אמר גביהא בן פסיסא לחכמים, תנו לי רשות, ואלך ואדון עמהן לפני אלכסנדרוס. אם ינצחוני, אמרו להם, הדיוט שפנו נצחתם.

קלט' את המלשינות וההסתה הזאת, ולכן הוא התלווה לאלכסנדרוס מוקדון. כאשר הוא הגיע להר הבית, גביהא בן פסיסא הכין מראש שתי אנפלאות, וקבע בהם שתי אבנים טובות, אשר שוות שתי ריבואות כסף. זהו סכום עצום. 'אנפלאות' היינו, כמו גרביים מבד, או מל'בד. הרי אסור להיכנס להר הבית במנעלו ובאפונדתו, כדאי' בסוף מסכת ברכות. אבל אם יאמר לו שויריד את מנעליו, הוא יענה לו, אל תגיד לי מה לעשות. על כן הוא התחכם, ואמר לאלכסנדרוס מוקדון, תראה אדוני המלך, הרצפה כאן היא עשויה משיש, ואתה עלול ח"ו להחליק... לכן הכנתי לך שתי אנפלאות, בכדי שלא תחליק. וכאשר הוא ראה איזה אנפלאות חשובות הן, משהו יקר ביותר, הדבר היה כעין שוחד, והוא הסכים. שתק.

הלך איתו, עד שהגיע לבית קודש הקדשים. אמר להם גביהא, עד כאן יש לנו רשות להיכנס. מכאן ואילך, אין לנו רשות להיכנס. אמר לו אלכסנדרוס מוקדון, אתן לך בעיטה, ואיישר את העקמימות של הגב שלך.

הרי מובא גם בגמרא סנהדרין, כי לגביהא בן פסיסא היתה גיבנת.

ענה לו גביהא בן פסיסא, אם אתה עושה כן, רופא אומן תיקרא, ושכר הרבה תיטול.

לכאורה, מה כתוב כאן?

מסביר בספר נזר הקודש, זהו פירוש ארוך ומיוחד על מדרש רבה, כי גביהא בן פסיסא ידע ברוב חכמתו, כי ישנו כאן מצב מאוד רגיש ועדין, כי אלכסנדרוס מוקדון היה מלך אדיר, וכבר 'הכניסו' בראשו שהיהודים מורדים בו ושהם לא יכבדו אותו, על כן הוא התחכם.

החכמה הראשונה היתה, שלא להגיד לו כי אסור להיכנס במנעל לקודש הקדשים. אם אתם היהודים אומרים לי שאסור, מונעים אותי, אזי הינכם מורדים במלכות, כיון שאני הוא הקובע מה לעשות. לכן גביהא בן פסיסא בא ואמר לו, הדבר הוא לטובתך, תלבש אנפלאות בכדי שלא תחליק.

והדבר השני, אלכסנדרוס כבר ידע – כפי שאמרו לו הכותים – כי לא יתנו לו להיכנס לבית קודש הקדשים. אבל האמת היא שגם לנו אסור להיכנס. לכן הוא בא ואמר לו, תשמע אדוני המלך, אם הינך רוצה להיכנס, אינני יכול לומר לך האם להיכנס או לא להיכנס. אבל תדע לך, שאנחנו איננו יכולים להמשיך ללוות אותך. אם רצונך להיכנס, אזי תיכנס לבדך. כי לנו, אסור להיכנס.

גביהא בן פסיסא לא אמר לו שלא יכנס, אלא שאנחנו איננו יכולים להיכנס. כיון שאלכסנדרוס מוקדון סוף סוף הוא היה מלך 'מכובד', הוא מבין כי לא יפה שהוא יכנס לבדו, ע"כ הוא נתן לו להבין מעצמו כי לא כדאי לו להיכנס לבד, מאחר ואנחנו לא נוכל להיכנס.

אל תתפלא שאנחנו עוצרים פה, כי לנו אסור להיכנס.

אלכסנדרוס הבין את העניין הזה, אבל הדבר לא מצא חן בעיניו, שהיהודים מתחכמים. נכנס לו סוף סוף לראש לשה"ר שאמרו הכותים. לכן, מצד אחד הוא כעס בתוך-תוכו, אולם מאידך הוא לא יכל לעשות כלום, כי לא מזלזלים בכבודו בצורה גלויה. לכן הוא אמר לגביהא בן פסיסא, תראה, הינך ערמומי, אבל הנני רואה כי יש לך גיבנת, כפי שהגב שלך עקום כך גם השכל שלך עקום.

מה עונה גביהא בן פסיסא בחכמתו? עשה עצמו כביכול איננו מבין את ה'עקיצה', על ידי שהוא התייחס אל הדברים כפישוטם, כמשמעותם החיצונית בלבד, למרות שהבין כי בכוונתו לעקוץ אותו. לכן הוא עשה מכך בדיחה, צחוק. אמר לו, אם תוריד ממני את הגיבנת, רופא אומן תיקרא. פרופסור כזה גדול. עד היום אף אחד לא הצליח להוריד ממני את הגיבנת. אם אתה תעשה זאת, אזי תקבל שכר גדול.

כך לפי פירוש נזר הקודש.

לפי מה שכתוב במדרש רבה לפנינו, כתוב שאלכסנדרוס מוקדון אמר לו, כאשר אני אצא, אוריד ממך את הגיבנת. כנראה בעל

אלא מאי, הוא אמר לו את האמת. הכותים אמרו לך שלא ניתן לך להיכנס, הדבר אינו נכון. זה לא שאנחנו לא ניתן לך להיכנס, אלא שלנו ג"כ אסור להיכנס, ואם הינך נכנס זאת הבעיא שלך.

אם נסכם את היוצא לנו לפי האמת, לפי הגירסא של מגילת תענית, ששם הסיפור יותר מושלם, גביהא בן פסיסא ברוב חכמתו עשה כאן שלושה דברים. ומכך נלמד לקח, כיצד לפעול כנגד צוררי ישראל.

לפעמים אי אפשר ללכת 'ראש בראש'. בא מלך אדיר, ואם ילכו איתו בצורה ישרה, ראש בראש, ויאמרו לו כי אסור להיכנס, תבער מיד אש. הדבר רק יעורר שנאה ומחלוקת ו'פיצוץ'. ע"כ היה צריך להתחכם, ללכת בדרך ערמה, 'בתחבולות תעשה לך מלחמה'. הביא לו אנפלאות, כביכול שלא יחליק. זהו הדבר הראשון. צריכים חכמה ופיקחות.

דבר שני, צריך להסביר להם את האמת. ישנם כאלה שהם מוסתים. מולעטים בטעויות. הכותים אמרו לו, שלא יתנו לו להיכנס בגלל שהוא ערל, אולם הדבר אינו נכון, לא זאת הסיבה. כי גם לנו, אסור להיכנס.

דבר שלישי – וזהו הדבר החשוב לענייננו – דהיינו לעניין החתן, חתננו היקר יצ"ו – כיצד פותרים מתיחות? איך מפגיגים אותה? גביהא בן פסיסא ראה כי אלכסנדרוס מתעצבן, רוטן. אמנם הוא ניסה למנוע אותו שלא בכוח, אבל הפריע לו בכל זאת שעוצרים אותו, לכן גביהא אמר בדיחה. עשה מכך צחוק.

כאשר ישנה איזו מתיחות, אם ישנו ויכוח בין אנשים, והינך רואה כי השני כועס, הבךזוג או בתזוג, אזי תגיד משהו בצחוק, תאמר איזו מלתא דבדיחותא, ואז הדבר יוריד את המתח, וירגיע את הרוחות.

[מודיעים כאן למרן שליט"א כי התחילו להישמע אזעקות, על שליחת טילים מכיוון ארץ איראן. ומרן שליט"א מגיב בזה"ל:

נזר הקודש הבין, כי 'אצא' היינו מבית המקדש. לא יפה, לא מכובד, לתת בעיטות בבית המקדש, לכן רק כאשר אצא, אני אתן לך. אולם במגילת תענית מובא המעשה הזה קצת בשינוי.

גם הסגנון שם כתוב יותר מורחב, כבר לגבי ההסתה שלכותים, כיצד הם ניסו להכניס שנאה לאלכסנדרוס. הם אמרו לו בזה"ל, אין מניחין אותך ליכנס לבית קדשי הקדשים שלהם, מפני שאתה ערל [מרן שליט"א אומר זאת ב'כינוי', מפני שהוא ערל].

בהמשך כתוב שם, כי לאחר שאלכסנדרוס שמע את דברי גביהא בן פסיסא, אמר לו, אני נכנס. וכשאצא, אשוה לך גביהתך. אוריד לך את הגיבנת. דהיינו, גביהא בן פסיסא לא הצליח לשכנע אותו שלא להיכנס. הוא היה עקשן, ובכל זאת רצה להיכנס לבית קודש הקדשים.

אמר לו, אם אתה עושה כן, רופא אומן תיקרא, ושכר הרבה תטול.

אמרו, לא זזו משם, עד שהכישו נחש. פלא עצום.

אמרו לו – לגביהא בן פסיסא – חכמים, עליך הכתוב אומר, יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ, וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ [משלי כ"ג, כ"ה]. וכתוב, חֲכָם בְּנֵי יִשְׁמַח לְבָבִי, וְאִשְׁיבָה חֲרָפִי דָּבָר [משלי כ"ז, י"א].

נלע"ד כי אם בעל נזר הקודש היה רואה את מה שכתוב במגילת תענית, הוא לא היה מפרש כך. כי במגילת תענית הסבירו כמה דברים, אשר חסרים לנו במדרש רבה. הסיפור במדרש רבה מובא בקצרה, כמו שמצוי.

לפי המובא במגילת תענית, כאשר גביהא בן פסיסא אמר לאלכסנדרוס מוקדון, שאנחנו לא ניכנס לבית קודש הקדשים, הוא רצה בכל זאת להיכנס. א"כ יוצא לא כפי שהוא – נזר הקודש – מפרש, שהוא – גביהא – הבין מעצמו כי מדרך המוסר הוא לא ירצה להיכנס, מכיון שלא ילוו אותו. והראיה, שהוא כן רצה להיכנס. הוא לא קיבל זאת ממנו.

תורה מִגָּנָא ומִצְלָא'. זאת השמירה הכי טובה, הכי חזקה, שעוסקים בתורה. וממשיך את השיעור].

בעניין השיר 'לכבוד התנא האלהי, רבי שמעון בר יוחאי, תגובות למכתבים נוספים.

בשיעורים האחרונים דיברנו בס"ד בעניין השיר 'לכבוד התנא האלהי, רבי שמעון בר יוחאי'. אחרי שהפצנו בס"ד קונטרס מיוחד בשם 'התנא האלהי', אשר מסביר כי זאת שגיאה חמורה, חירוף וגידוף אם שרים זאת כך, 'לכבוד התנא האלקי' בפתח, אלא צ"ל בחירק.

הרבה תלמידי חכמים התעוררו בעיקבות כך אל הנושא הזה, אביא בפניכם את מה שהם כותבים, חוץ ממה שכבר הבאנו. אולם מפאת חוסר הזמן אביא כעת רק את העיקר, ב'ראשי תיבות', והעורך ידפיס את המכתבים והמאמרים בשלמותם.

האם מותר לומר 'לכבוד התנא והאלקי', בתוספת וא"ו?

ישנו מישהו שהתחכם ואמר, אל תגיד לכבוד התנא האלהי, אלא התנא והאלהי.

כותב על כך חכם אחד – הוא הרה"ג הרב עקיבא משה סילבר שליט"א – בחוברת 'שכיחא-שאלות המצוות בהלכה' [גליון שבוע 83, דף 41] בזה"ל, ראיתי בקונטרס 'התנא האלקי' (שיעורי הרב עולת יצחק) שהביא שם השואל, שיש מי שנהג לומר לכבוד התנא והאלקי, והשיג המחבר שם שהנהגה זו אינה נכונה.

ואמנם ראיתי שם רק ד"ז מקופיא, ולא קראתי כל דבריו שם, ומ"מ אבאר דמכמה טעמים, דאע"ג שאמנם כוונתו לשמים, מ"מ אין לנהוג כן.

ראשית, דהו"ל משתף ש"ש – ש"ש שמים – ודבר אחר, והאיסור הוא גם בדרך שבח בלבד, כדמוכח בפ"ה דסוכה.

שנית, דמקדים אדם לש"ש, ואמרינן דאפי' אבנר שכתב מן אבנר לדוד, נענש ע"י (רש"י שמואל ב' ג' י"ג עפ"י ירושלמי פאה פ"א

הל"א ופסיקתא דר"כ פ' פרה אדומה ועוד מדרשים), וכל שכן שבשם שמים אסור בכה"ג, דשם בן נח נענש שהקדים ברכת אברהם לברכת שמים, שאמר ברוך אברהם וברוך וגו', כדאיתא בנדרים דף ל"א. והרחבתי בנדון זה בתשובה ד"ה האם כשמזכיר את שמו ושם רבו יחד, צריך להזכיר קודם את שם רבו.

שלישית, דהרי בא לתקן שהתנא אינו האלקים, ודרי מסיים ואלקי רבי שמעון וכו', א"כ מה הועיל שהוסיף וא"ו.

הערה מהקהל: למה ללכת עקום, אם אפשר לתקן?

תשובת מרן שליט"א: הינך צודק. אתה אומר 'ישר'... במקום לתקן לנכון, משאירים את הטעות ועושים שיבוש על שיבוש.

שאלה מהקהל: מי חיבר את השיר הזה?

תשובת מרן שליט"א: מישהו בשם זילברמן, לפני כ-100 שנה. זה לא משהו עתיק. שרו זאת לכבוד אלה שהיו באים לבקר את הקבר, עשו שיר לכבודם. [עיי' בשיעור הקודם]. אשכנזים חיברו את השיר הזה. י"א שזהו ר' יוסף שפירא, לא משנה, הבאתי כבר בשיעורים קודמים את מקורות השיר הזה.

ורביעית, שטעה בכוונת התנא האלקי, שהוא מטבע לשון שהיו כותבין גם באגרות בימי הראשונים למעלת החכם האלקי, והכוונה שחכמתו מעשה אלקים היא, שחלק מחכמתו ליראיו, ושיש לחכם זה חכמה שאינה כדרך הטבע, כנס מאת ה'. ועכשיו שאמר 'והאלקי' בפתח, בא לתקן ולקלקל בזה, המכוון שיצא מזה טעויות כמשנ"ת, ותחת זה היה לו לתקן לניקוד הנכון.

ולחסיר מחרון אף, אולי י"ל דגם האומרים 'התנא האלקי' בפתח, אין כוונתם לטעות הנשמע מזה, דלעולם כוונתם כביאור דלעיל, רק שלא דקדקו לומר עפ"י כללי הדקדוק. וצ"ע.

ומ"מ לדינא בודאי שצ"ל כדין.

מה שכתב בד"ה ולהסיר, כוונתו רצויה, אבל הדבר לא יועיל, כמו שביארנו בקונטרס הנז'.

בהמשך הוא מביא, שנית, כיון שהוא דבר שדשו בו רבים, אין חשש, כי ידוע לכל הכוונה. כולם אומרים ככה, וכי כולם מחרפים ומגדפים?

ומה שהזהירו על כה"ג (כמו בשו"ע סימן נ"א סעיף א'), הוא על טעות חד פעמית. לא לגבי דבר שהוא נדוש.

זאת הטענה שלהם. ועל כך הוא עונה, יש לדחות, דהנה יסוד הדין נמצא בברכות [דף ל"ג ע"ב] שהאומר שמע שמע משתקין אותו, משום שנראה כשתי רשויות. וכתב שם התוס' [דף ל"ד ע"א ד"ה אמר], שאותן הנוהגים לומר בסליחות שמע ישראל ב' וג' פעמים, משתקים אותם. ומאידך רבינו יונה שם תירץ את המנהג, שכיון שאומרים כך הקהל זה כמה שנים, אין לחוש, דמוכחא מלתא שאין כוונתם לשתי רשויות. עכ"ד.

ובשו"ע [סימן ס"א סעיף י"א] פסק כתוס' שיש ללמדם שלא יאמרו כן. הרי שלא ס"ל להלכה טענה זו של רבינו יונה, שבציבור אין חשש.

הרי אם אומרים שמע שמע שתי פעמים – בסליחות אנחנו אומרים שמע רק פעם אחת, משא"כ ה' הוא האלהים – הדבר נראה כשתי רשויות. הרי מהמנהג הזה, באו לאפוקי התוספות, כי אצלם היה המנהג כך, שהיו אומרים פעמיים, והתוספות באו ואמרו כי אסור לעשות את זה. לכאורה, הרי הם היו אומרים כך בסליחות, וזהו דבר שדשו בו רבים, ובכל זאת הם אומרים שזה אסור. כך הוא בא לסתור זאת.

וע"ש במשנ"ב [ס"ק כ"ו] שהביא בזה דעות, ונראה שדעתו נוטה ג"כ לאסור עיי"ש. ועוד שגם הב"ח שהתיר, ביאר טעמו, כי יש סיבה למה עושין כן עיי"ש. אבל בלא סיבה, יתכן כי גם הוא מודה לאסור.

הב"ח יישב את העניין הזה. כי מה שאומרים שמע שמע פעמיים, ואפי' שלוש פעמים, הטעם כי בעוה"ר היו גזירות שמד וצרות, ורצו לחזק את לב האנשים שימסרו את נפשם על קידוש ה'. לכן הכפילו, שמע, שמע, שמע,

*

אחד מידידנו – החפץ בעילום שמו ברבים – כתב לנו, כי ישנם כאלה הטוענים שהדבר מותר, וברצונו לדחות אותם. יגדיל תורה ויאדיר.

לכבוד הגאון הגדול רבי יצחק רצאבי שליט"א.

בעניין חשש באמירת התנא האלוקי בפתח הקו"ף.

כת"ר עורך רבות על העניין, ויש שתי טענות רווחות להתיר הדבר, והנני בא לדחותם.

האחת, שכיון שלפי הדקדוק, אם בא לומר אלוקי בפתח, לא היה לו לומר ה"א הידיעה, לכן לא חיישינו.

יש לדחות, דהנה מקור הדבר הוא במגילה [דף כ"ד ע"ב] שאמר לו, כשתגיע אצל וחיכיתי ליי' נמצאת מחרף, כי תאמר והיכיתי.

כתוב שם בגמרא, כי רבי חייא לא היה יכול לבטא את האות ח"ת. כעין בני חיפה, ובני בית שאן, שהיו קוראים לאלפ"ן עייני"ן וכו'. א"כ רבי אמר לשאול את רבי חייא, כאשר הינך מגיע אל הפסוק וְחִכִּיתִּי לַיְיָ הַמִּסְתִּיר פָּנָיו מִבֵּית יַעֲקֹב, וְקִנִּיתִי לוֹ [ישעיהו ח', י"ז], וכי לא נמצאת מחרף ומגדף? אם תאמר וחיכיתי בה"א במקום ח"ת, זהו חירוף וגידוף, ח"ו מלשון הכאה.

על כך הוא כותב, והנה תיבת וחיכיתי, זה בניקוד חירק. ואילו תיבת והיכיתי, בכל מקום (שמות י"ב י"ב, ויקרא כ"ו כ"ד) היא בניקוד צירי, ואפ"ה אמר לו שכשיגיע אצל והיכיתי בחירק נמצא מחרף ומגדף, אף שזה לא בדקדוק.

הוא מביא מכך ראיה, כי מה שאומרים דבר שאיננו מדויק, זה לא עושה שהדבר לא יהיה חירוף וגידוף. הרי הוא יגיד וְהִכִּיתִּי, אבל אין דבר כזה וְהִכִּיתִּי, אלא וְהִכִּיתִּי. כוונתו לחזק בכך את מה שאנחנו אומרים. עונה על הטענה.

זה דבר אחד.

בכדי לחזק את האמונה, ואת היראת שמים, לכן הדבר מותר. יודעים שזאת היא הסיבה, ולא ח"ו שתי רשויות. כך הוא אומר. התשובה השנייה, היא טובה.

אולם בקשר לתשובה הראשונה שלו, נראה לי כי אי משום הא, לא איריא. והסיבה היא, כי נכון שהמלה 'והפית' בכל מקום היא בצירי, כפי שכתוב בפסוקים שהוא ציין במכתבו. אולם בדקדוק, הדבר אינו משמעותי, אם אומרים 'והיכיתי' בצירי או בחירק. למשל ישנו פסוק, וְהִפֵּיתָ אֶת פֶּלַח זְכוּרָה לְפִי חֶרֶב [דברים כ', י"ג]. אפשר להגיד 'והפית', ואפשר להגיד 'והפית'. עפ"י הדקדוק, ישנן שתי אפשרויות. כגון העלית, העלית, בפי' כי תשא. א"כ זה לא נקרא, שהדבר אינו מדוקדק. נכון שבפסוקים כתוב בצירי, אבל אם תגיד זאת בחירק, זאת תהיה שגיאה מבחינת המסורת, ומבחינת הרמזים וכו' שבדבר, אבל לא מבחינת הדקדוק. לכן בנ"ד, אם הם אומרים כי 'האלהי' בפתח זה לא מדויק מצד המשמעות, זאת לא תהיה תשובה, כי זוהי שגיאה בדקדוק, ולא שגיאה במסורת.

מכתב נוסף שקיבלתי בעניין זה, בזה הלשון, לק"י, ל"ה בעומר התשפ"ה. לכבוד מו"ר ועט"ר הגאון ר' יצחק רצאבי שליט"א.

ראשית אודה למו"ר על אשר החכימנו ומחכימנו רבות בשנים, ובפרט בשיעורי ליל ששי בביתו, אשר הייתי משתתף לפני מספר שנים, ובעונות פסקתי מלהתבשם בריח הטוב הזה.

יש לציין, שהשיעור ממש פותח אפיקים חדשים גם ישנים, ומחכים למעלה מן המשווער, ובפרט בסוגיות שאינן באות לפתחי המון העם. יישר חיליה דמר, לעילא ולעילא.

הנה באתי במגילת ספר זו, להציע את אשר בליבי, למען בירור תקנת הקודש המתבקשת מאליה, וכל חרד אשר אזניים

נכרו לו, אמור להבין את הבעיא באמירת 'התנא האלקי', ולדייק ולומר 'התנא האלקי' בחירק, וכפי שהובא בקונטרס המפואר שיצא לאור בשנה זו.

והנה הגם שעניין זה גדול מאד לחלקו ביעקב ולהפיצו בישראל, מ"מ אין זה כי אם ידיעה בעלמא אשר יוצאים חדשים לבקרים כמוהו בשם 'קול קורא' וכדו', אשר נפשנו קצה בקלוק"ל הללו, ועל כן אין מפנים ומשים על לב.

ובעוד אשר גם אלו ששמו על ליבם לתקן עניין זה, הם שנים מעיר ואחד ממשפחה, אשר העירה רוחם אותם לנדב אל המלאכה, ומ"מ בתוך שירת ההמון בטל קולם בתתק"ס קולות שכנגדם. ואע"פ שע"פ דברי האריז"ל, כל איש עונו ישא, ואין דין 'ערבות' ביום זה, ולא יאונה לו כל און לזה ששר כדבעי, ואינו בטל לפום קושטא, מ"מ יש לתקן את עצם העניין כולו, משום לא תעמוד על דם רעך, ומשום דין ערבות, לכשאפשר לתקן (שכל דברי האריז"ל הם שלא יכווה בגחלת הנפשות הפושעות, אך לתקן ודאי שיש עניין גדול).

ומאחר שגודל הבעיא היא במקום הקודש, אשר יעלו את פני האדון דא רשב"י כדברי הזוהר הק', ושם השולטים בכיפת הציון הק' הם החסיד"ה למינ"ה - דהיינו חסידי הבעש"ט - על כן מאחר והחסידים ראשונים עם אחרונים, כפופים למוצא פיהם של אדמוריה"ם, וכל אשר יאמרו להם יעשו חוץ מצאו, לכן במקום לפנות להמון העם, יש לפנות אל האדמור"ים שליט"א של החסידויות, ובפרט אלה הגדולות מאד, שכך ישפיעו על החסידויות הקטנות, וכן בפרט על החסידויות השולטות בכיפת הציון. ואם יפלו הדברים על אזניים קשובות, אזי יתנו הוראה וכך אוי להם, ל'בעלי המנגנים' אשר יפרו את דברי האדמו"ר, ושקטה הארץ ימים רבים.

אולם חשוב לציין, כי לפנות ל'בעלי המנגנים' ולזמרים לומר להם איך לשיר,

חלקם כבר שינו ואמרו כפי שצריך, וכן בכל רחבי הארץ. אבל זהו דבר, שעד שילמדו אותו, ועד שיבררו את כל הצדדים וכו'. כמובן שיהיו ויכוחים, זה אומר בכה וזה אומר בכה, אין דבר שהוא מוסכם על כולם. אבל ב"ה ישנם רבים אשר תיקנו את העניין הזה. כן ירבה וכן יפרוץ.

*

כמו־כן ידידנו המופלא כש"ת הרה"ג גמליאל רבינוביץ שליט"א שלח אלינו מכתב בזה"ל, ב"ה. לכ"ק מרן רבינו הטהור רבי יצחק רצאבי שליט"א.

ספרו החדש על הניקוד בזמר התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי, שצריך לומר האלקי בחירק, ולא בפתח, התקבל כאן בבית המדרש, ועורר רעש גדול, כי זה באמת דבר נחוץ מאד.

ב"ה היה כאן הרבה העתקים, שחילקו לזיכוי הרבים. וגם הוספתי להראות זאת לרבנים חשובים ב"ה.

ורציתי לשאול, אדם שנמצא במקום ששרים התנא האלקי, בניקוד פתח, האם יש לו חיוב ללכת משם, או שיכול להישאר שם לשמוע הזמר?

וכן אם הזמר מתעקש לשיר בפתח, ולא בחירק, האם יכולים אחר כך לעכב שכרו על מה שניגן באירוע?

בברכת כהנים באהבה

כעתירת גמליאל הכהן רבינוביץ, מח"ס גם אני אודך, ופרדס יוסף החדש על המועדים.

אלו שתי השאלות המעניינות שלו, כדרכו בקודש לעורר עניינים חדשים שלא נידונו.

חושבני – לגבי השאלה הראשונה, האם ישנו חיוב ללכת משם – כי דבר ראשון צריכים להפסיק לרקוד, לעשות מחאה, כי זהו חילול ה' בפרהסיא. בחכמה ובעדינות. אולי הדבר יעזור. או מי שאינו יכול, שיסתום אז את האזניים. ואם אפשר ללכת משם, בודאי שצריך ללכת. כי לולא זאת, מתפרש הדבר כהסכמה.

זאת טעות גדולה, מלבד מה שגובלת בביוזי כבוד התורה, ואלמלא אמחה חיישינן דלמא יפוק לי רחשא מאודני, אלא יש כאן בעיא בעצם הדבר שזה לא יפתור כלום. שהרי אם לא יאמרו כפי שנהוג בעולם לומר עם בעיוות, אזי זה לא יהיה מספיק 'פריילאך', ולא נחשב. ולכן אין הם ישמעו לי, ולא יאמינו בקולי.

ולכן העצה היעוצה היא, שאין מנוס מזה שבמהלך השנה הקרובה הרב שליט"א יפגש עם גדולי האדמו"רים הנ"ל (רצוי שיהיה של גור, בעלזא, ויזניץ (הגדול), צאנז, באיאן, רחמיסטיקווא, תולדות אברהם יצחק ותולדות אהרן, ראש ישיבת אורייתא ור' מיילך בידרמן שליט"א), וידון עמם על עיקרי הבעיא באמירת 'התנא האלקי', ובעז"ה ישובו ויעזרוכם לתקן את המעוות, ולגדור את הפרצה והמכשלה, ולסקל אבן מדרך עמי.

והטוב ביותר הוא, לנסח מכתב אלקים חרות על הלוחות, בעניין הזה, ולהחתים את כל גדולי האדמו"רים הנ"ל כאשר דנים עימם בנושא, וכך לקראת ל"ג בעומר התשפ"ו (בשל"ז) לשלוח אותו אל בית האדמו"רים להזכירם ולעוררם לתקן זאת, ושידברו עם המשבקים שלהם לתקן את הטעות.

וגודר פרצות בישראל, הוא יגדור גם את הפרצה הזאת.

למען הסיר ספק, אם אפשר להזכיר 'בלא שם ומלכות' מי בעל הדברים.

הרבה נכון, במה שהוא כתב. והיתה תכנית לקבל הסכמות וכו' וכבר מדברים להיפגש. אבל פשוט לא יכלנו לדבר ישירות עם האדמו"רים. א' מבחינת קוצר הזמן, ב' מבחינת עד שהדברים מתעכלים, ועד שיבינו מהו בכלל הנדון. אדרבה, רצינו לעורר רעש, קול המולה במחנה, אשרי הדור שהגדולים נשמעים לקטנים. ובעז"ה הנני מקוה כי במשך הזמן הדבר יתוקן. שמענו בנתיים כי אדמו"רים רבים כבר הסכימו לכך, גם במירון

ולגבי השאלה השנייה, האם מותר לעכב את שכרו, קשה להגיד שהדבר מותר. אלא אם כן התנו איתו כך מראש לומר נכון. אבל אם איננו יודעים? אומרים לו להגיד משהו אחד, בחירק, והוא מכיר ורגיל לומר משהו אחד, בפתח. אם אומרים לו מראש, להגיד בחירק במקום בפתח, והסכים, אזי זה כבר מדיני ממונות. הוא מחוייב לתנאי, ויכולים לעכב שכרו.

ישנם כאלה שפתרו את הבעיה בצורה אחרת. הם אמרו מראש לזמר, ניתן לך 200 ש, ותגיד בחירק. והוא הסכים...

במכתב נוסף שקיבלתי מאת הרה"ג אהרן יוסף אוירבך שליט"א, נתברר לי שזהו נכד של מו"ר הגרשז"א זצוק"ל, כבר הבאנו מכתב אחד בשמו [בשיעור מוצש"ק אמר] – בזמנו לא ידעתי מי זה, היה כתוב שם ר"ת א"י, ועמו הסליחה. שמעתי כי הוא תושב בני ברק, אבל כיום הוא מרא דאתרא של עיר טבריה ת"ו – וכעת הוא כתב אלי מכתב שני בזה"ל, בא אלי אברך בשם פרויליך, וסיפר שהרב שליט"א הזכיר את מכתבי בשיעורו. ואמר שלא הבין היטב כוונתי, ע"כ הנני מבאר שיחתי בשפה ברורה יותר.

באופן טבעי היה צריך לומר כדבריהם – הוא לא מסכים – התנא האלהי בה"א [והביטוי "אלהי" על צדיק נשגב, נמצא הרבה בכתבי האחרונים, החל מתקופת האריז"ל כ"המקובל האלהי" וכו']. ומי שמקפיד לא להגות גם באופן זה, היה צ"ל "אלקי" בחירק. אכן הבעלי מנגנים האשכנזיים בחרו דרך אחרת, כי הם לא רצו לנקוט על אדם שם אלהי, שמשמעותו כביכול הוא אלהים, [וע"כ גם לא אמרו "אלקי" בקוף ובחירק], לכן הם הגו את התיבה באופן זה: "התנא האלהי", כאומר איש של אלהים, וכמו 'משה איש האלהים'. וגם בזה לא רצו לומר ממש "אלהי". ע"כ בחרו לשון אלוק[הי], והיינו שהחליפו את הה"א האמצעית בקו"ף, וכך נולד הביטוי "התנא האלקהי".

וכשתאזין היטב לשירתם, תשמע את זה כך במדויק. ומזה נולד שיבוש אצל כל מיני אנשים, כאילו אומרים "התנא האלקיי" בפתח [בתוספת כמה יודי"ם אחריה שנשמעים כחירק], והאמת שהכוונה לומר "התנא האלקהי".

בברכה וכו'.

אינני יודע. האם מישוהו מכס שמע פעם דבר כזה? מי שמבטא כך? אין מלה כזאת 'האלהי', בשום מקום. עכ"פ הוא בטוח כי כך אומרים 'בעלי מנגנים' האשכנזים.

דרך אגב, צריכים לדעת כי המלה 'בעלי מנגנים', זהו עוד שיבוש. כיו"ב אצל האשכנזים, מי שקורא בתורה, מכנים לו 'בעל קורא'. ומי שתוקע בשופר, הוא 'בעל תוקע'. ומי שמחבר ספר, הוא 'בעל מחבר'. דבר זה בעצמו, הוא משובש. אין דבר כזה. הוא לא הבעל של תוקע, ולא הבעל של מחבר. אלא הוא התוקע, או המחבר. הסגנון שלהם אינו נכון. אין מושג כזה 'בעלי מנגנים', אלא 'מנגנים'. [עיין עוד בעניין זה, בשיעור מוצש"ק כי תבוא ה'תשע"ח].

עכ"פ הוא אומר, כי בעצם הם לא רצו להגיד 'אלהי', כי אז פירושו שכביכול הוא אלוה. לפי דבריו, ההיפך, זהו החירוף וגידוף.

ברם למעשה, אם הדבר כן, ש'אלהי' נשמע כביכול שהוא אלוה, אם כן הוא הדין אם נאמר 'אלקי', כמו 'אדוני' שפירושו האדון שלי. ובודאי שאין דבר כזה. את זאת בודאי מותר להגיד.

דרך אגב, אנחנו אומרים אלהי בקמץ, כמו המלה 'אלוה', שהתרגום אלה בקמץ. וכיוצא בזה. כגון בספר דניאל, בר אלהין. שבלשון הקודש נקרא בחולם, ובלשון ארמית זה בקמץ.

בכל אופן כך הוא אומר, שהם אומרים 'אלוקהי'.

בפסוק [דברים ל"ב, י"ז] יִזְבְּחוּ לִשְׂדִים לֹא אֱלֹהִים, אנחנו מבטאים זאת כך, 'אלוה'. כאילו כתוב אלו-וה. וכן במלה רוח. רי-וח. כאשר

בספרים. ודיברתי עם המחבר ואמר שהרב רצאבי בודאי מבין בזה. והוסיף שגם מהשמחת כהן שהביא בספרו שם אין ראייה, כי באמת בפנים כתב 'חנוכה' (וכן במפתחות שנערכו בזמנינו, כתבו 'חנוכה'), והוא רק העתיק מהספר אור אליהו, ואמר שציין זאת כבר בגליון ספרו. והוסיף שמכל מקום אינו נורא, שנוכל לפרש את הדבר כמו לשון לאדינו שנשתרבה, עד כאן דבריו.

ואגב ראיתי כתוב כי רש"י חידש כאלף וחמש מאות מלים, ומי לנו גדול מרש"י.

יישר חיליה לאורייתא.

הוא נכנס כאן, אל הנושא השני, לגבי 'מנורת חנוכה'. לדבריו, נפרש זאת כמו בלשון לאדינו וכו'. אולם הדבר לא יעזור, כי לא מבטאים זאת כבלשון לאדינו, 'חנוק'אה', בקו"ף ומלעיל. כך הוא הסגנון שלהם. משא"כ הם, שעושים זאת בלשון הקודש. בכא"ף ומלרע. וכמו שכבר הסברנו פעמים רבות.

ובפרט כפי שאמרנו, שלא לתת לכלי הקדוש הזה, שם שהמציאו הרשעים, שהמכוון הוא כנגדם.

ולגבי מה שרש"י חידש אלף וחמש מאות מלים, אכן ראיתי כי רש"י בנה כל מיני מלים שאין אותן בלש"ק, שלא היו לפניו, והוא הרכיב מלה חדשה. הדבר מובא בכמה ספרים מקרוב, שבדקו זאת, ומצאו כך. כגון המלה 'הצלחה'. שהרי היכן כתובה לראשונה המלה הצלחה? הראשון שכתב אותה, זהו רש"י. בתורה ישנו ביטוי 'מצליח', ועוד משורש זה, אבל את הביטוי 'הצלחה' רש"י חידש. בסדר. זהו דבר טוב. אין בכך בעיני השלים את החסר. משא"כ לגבי מנורת חנוכה, ראשית, כבר יש לה שם, 'מנורת חנוכה'. לא צריכים שם אחר. ודבר שני, להשתמש במלה שהמציאו רשעים, לדבר שהוא קדוש, בודאי שזהו חסרון עצום וגדול, כפי שאמרנו, שזה מנוגד לגמרי. לכן, הדבר 'לא ישמע על פינו'.

ישנה פתח גנובה, אנחנו עושים – מוסיפים – וא"ו. וכן יהושע. ואם זאת מלה ביו"ד וחי"ת, כגון 'ריח', אנחנו אומרים כך, רִיחַ. רִי-יחַ. מזֶבֶת, מזבי-יחַ. לכן בספרים המדויקים, לא עושים את הפתח מתחת לגמרי האות חי"ת, כי ככה זה כביכול 'ריחה', 'הושועה', 'מזבחה'. ומצד שני, אין יו"ד, ואין וא"ו. לכן הם עושים את הפתח, בין האותיות. באמצע. כי זה מתבטא בין זה לבין זה. ועי' מנחת שי ר"פ בראשית, ושאר ספרים, ואכמ"ל.

כך היא הגירסא שלנו, רִיחַ, אלוה. וכן מגביה. וכל כיוצא בזה. אולם האשכנזים, אצלם זה מוסיף אל"ף, מגביאה, רִיאת, נִחוּאת. וכיון שהם לא רוצים להגיד אלוה בה"א, כפי שהם אומרים את השם שְׁדִי-שְׁקִי, א"כ בסוף יוצא להם 'אלוקה'. ובסיומו של דבר, יוצא להם בנ"ד, לומר 'אלקה'.

ברם לענ"ד אדרבה, לפי מבטא חסידי הבעש"ט, זהו בודאי חירוף וגידוף. כי לפי מה שהוא אומר, 'אלוקה', וְהִי אצלם פירושו 'הוא', כי השורק על ידם נקרא כחירק כנודע, א"כ יוצא כי הוא אומר על רשב"י, 'אלוה הוא'. הרי אצלם, 'היא' זה 'הוא', ולפי דבריו הם אומרים 'אלוה הוא', זהו בודאי חירוף וגידוף גרוע טפי. רח"ל.

חבל שהוא לא שמע ולא ראה את מה שאמרתי בעצמי בשיעור, ואז לא היה בטוח שכוונתו לא הובנה. עכ"פ יישר כוחו שהוא טורח כל-כך, וירבו כמותו בישראל.

*

מכתב נוסף בעניין זה, קיבלתי מאת מישוה בשם ישראל מאיר, אין לי פרטים נוספים עליו, וזה לשונו, ראיתי את הקונטרס 'התנא האלהי' באיסור אמירתו בפתח, מאת הגר"י רצאבי שליט"א. וכן ראיתי גם בספר הורני חוקיך מהגר"י משדי שליט"א בהלכות ספירת העומר שהזהיר על זה (כנראה שזה כבר פורסם בגליון אליבא דהלכתא שע"י אהבת שלום).

ואגב בחוברת שם, הזכרתם גם את המלה 'חנוכה', שבהורני חוקיך ציין שמצאם כן

נמשיך בדבר נוסף. מעניין לעניין באותו עניין. מִזְמָר לְזֶמֶר.

משום מה, הנני שומע הרבה בחורי ישיבות, פעמים רבות, פה ושם, כיום ולשעבר, שאומרים בשמי כי מותר לשמוע את הַזֶּמֶר ציון גולן. חלילה.

כנראה ישנם אנשים בעלי מגמה, שמפיצים זאת. אינני יודע מהו השיקול שלהם, אבל בודאי מטרתם לבלבל את האנשים.

חס ושלום. לא אמרתי זאת. ולפי מה שאנחנו יודעים, כפי שהיה בעבר, כך זה גם עכשיו. הוא לא נשתנה לצערנו. הלואי שישתנה, יהי רצון שיחזור בתשובה.

אני מדבר על זה ברבים, כי קיבלתי עכשיו מכתב שאלה בעניין זה, מאת הבחור היקר יהודה בן ידידנו המופלג הרה"ג דניאל חובארה הי"ו, בזה הלשון.

לק"י, לכבוד מורינו ורבינו עטרת ראשנו הגאון הגדול הרב יצחק רצאבי שליט"א. רציתי לשאול האם יש היתר לשמוע את שיריו של הזמר ציון גולן?

ואני שואל זאת, עקב כך שיצאה שמועה, שהרב שליט"א התיר לשמוע את שיריו. ומסבירים הטעם, כיון שחזר בתשובה.

כמו שאמרתי, גם אלי בעצמי באים אנשים, ואומרים לי ששמעו כי כך אמרתי. אינני יודע, איזו חוצפא ישנה לשקר כל־כך, להיתלות בי בכדי לתרץ את עצמם.

ובפרט נכנס ההיתר בקרב בחורי הישיבות, ובאים עי"ז לידי מכשול גדול, כיון שלזמר הנ"ל ישנם שירים שהוא שר על נשים רח"ל בערבית. כך שמעתי מאבי מורי שליט"א, שמבין את המלים בלשון ערב.

הוא אומר, כי אכן הוא שר דברים אסורים, דברים מתועבים, עֲגָבִים.

וחלק מהבחורים אינם יודעים זאת. וגם אם יודעים שיש לו כאלה שירים, לא יודעים להבחין מה הם השירים הללו, כיון ששר בערבית. איך הבחור ידע, מהו שיר פסול, ומהו לא?

ובאים לידי מכשול גדול, שמטמאים נפשם בשירי תועבה רח"ל. וע"כ באתי בזה כאן, כדי לשמוע את דעת תורתנו הקדושה בנושא, ולהודיעם לרבים בל"נ.

אשריו ואשרי חלקו. טוב שהוא עמד על כך, ויזכה את הרבים.

בכדי לבדוק את הנושא הזה, לא לדבר סתם, אלא מתוך ידיעה ברורה, ביקשתי מידידנו הרב שילה יגאלי הי"ו שיבדוק זאת, והוא כתב אלי בזה"ל, לכבוד מרן שליט"א.

בעניין הזמר ציון גולן, המפורסמות אינן צריכות ראייה. הדבר גלוי וידוע לכל מי שיש לו גישה לאינטרנט, שהוא מרקיד מעורב, למרות שהתחייב קבל עם ועדה שלא ירקיד מעורב. אפשר לראות בערוץ "וטיוב" אין ספור סרטוני וידיאו מהחדשים האחרונים – לא רק מלפני כמה שנים, אלא אפילו מהזמן האחרון, כפי שביקשתי ממנו לבדוק – בהם הוא מופיע ומרקיד מולו, אנשים ונשים יחדיו. שלא יגיד שאינו רואה ולא יודע וכו'.

ומפאת בקשת כת"ר, אציין 4 מקרים שראיתי כעת, אשר אירעו לאחרונה (ו"קישוריהם" בצדיהם).

א' ביום חמישי, י"ט ניסן התשפ"ה 17.4.2025. הזמר "ציון גולן" בהופעה בנופש "שביעי של פסח" במלון "שלמה המלך" בטבריה, בהפקת "ענבל הפקות – שמואל כהן". ריקודים מעורבים, גברים ונשים יחדיו במעגלים.

ב' ביום שלישי, כ"א טבת התשפ"ה, הזמר "ציון גולן" בהופעה בפסטיבל "תימני ים תיכוני" במלון "ליאונרדו קלאב" – אינני יודע איך נכנסו ה'כלבים'... כי סבבו עליו 'כלבים' וכו' – בים המלח בהפקת "ענבל הפקות – שמואל כהן" ינואר 2025. ריקודים מעורבים, גברים ונשים יחדיו במעגלים.

ג' ביום שלישי, ל' מנחם אב התשפ"ד. הזמר "ציון גולן" בהופעה בפסטיבל "תימני ים תיכוני" במלון "ליאונרדו קלאב" בים המלח בהפקת "ענבל הפקות – שמואל כהן",

שאלה מהקהל: גם שירים ישנים שלו אסור לשמוע?

תשובת מרן שליט"א. אכן. תמיד הוא היה ככה. יש לו הרבה שירי גנאן, כי חמותו חיברה הרבה שירים כאלה, הבלים ודברים בטלים וכו', וכל הזמן הוא שר אותם.

בזמנו ביקשנו ממנו, כאשר הוא בא אלי, אמרתי לו בצורה מכובדת וכו', שיפסיק לשיר את השירים הללו, אבל הוא לא היה מוכן. בפירוש אמר, כי הוא ישיר מה שהוא רוצה. הוא לא מוכן שיגידו לו מה לשיר.

בספר 'שירה כשרה' שהוצאנו לאור בזמנו בס"ד, אפשר לראות את המובא שם בדף קי"ב 'פסק הלכה' בזה"ל, כיון שהזמר ציון גולן לא קיבל את התנאים ההלכתיים, כפי שהובאו במסמך שהועבר אליו לחתימה, על כן יש להודיע לציבור הרחב, כי אין שינוי בעמדת מרן שליט"א, וכי ציון גולן לא קיבל את ברכתו והסכמתו של מרן – דהיינו ממני – בשום דבר ועניין, וממילא חל איסור להזמינו או לשמעו הן באירועים והן בקלטות ודיסקים ישנים או חדשים.

הנה גם פה ישנה התשובה כבר לשאלת השואל מקודם. גם ישנים מן העבר, זה מלוכלך.

ומי שכבר הזמינו מציבור האברכים השומעים לד"ת, לכאורה הרי זה מקח טעות, ועל פי דין תורתנו הקדושה יכול לבטל את האירוע שהזמינו. ובכל מקרה יעשה שאלת חכם שידון לגופו של עניין.

לא ניכנס לכך כעת. אם ישנה שאלה של דיני ממונות, צריכים לפנות לדין תורה, לראות מה בדיוק. אבל לגופו של עניין, הדבר חמור מאד.

שאלה מהקהל: הרבה בני תורה מזמינים אותם, כגון להקפות שניות וכדו'.

תשובת מרן שליט"א: זהו מה שאני אומר, הדבר חמור ביותר. הציבור שלנו לצערינו, כצאן בלי רועה. תמהני, מדוע הדבר כך? האם ישנו כאן איזה שוחד? איני יודע, אולי יש

ספטמבר 2024. ריקודים מעורבים, גברים ונשים יחדיו במעגלים.

ד' יום שני, ט' תמוז התשפ"ד, הופעה שהתקיימה באירוע "תימנה", ראש העין 2024. ריקודים מעורבים, גברים ונשים יחדיו מולו ובמעגלים. ציון גולן, הופעה חיה, מחרוזת תימנית.

זה לא שהוא איננו צדיק גמור, אלא שהוא חוטא ומחטיא רח"ל בידועין ובפרהסיא.

(אגב, על סרט זה ישנה ביוטיוב שם תגובה אחת מאדם בשם שימי אבני, כדלקמן: "אמר שהוא לא מרקיד מעורב, חבל מאוד שדווקא עכשיו חזר בו מההבטחה שקיבל על עצמו").

יש עוד הרבה, אבל חסתי על עיניי, וגם שירתו הזולה צורמת לי באזניים (למרות שאיני מבין ערבית, ולא ברור לי מה הוא אומר).

עד כאן מכתבו.

אבל רבים העידו, כי בשירים בערבית, אכן ישנן מלים גרועות שהוא אומר, וכגון המובא לעיל.

א"כ הדבר שקר וכזב, שחזר בתשובה. הדברים הינם גלויים. אבל כנראה מכיון שבחורי הישיבות הקד' שיחיו אינם מגיעים אל המקומות הללו, אינטרנט וכד', אזי אפשר 'למכור' להם בקלות שטיות. לצערינו הרב.

איך שיהיה, לא מובן מדוע ציבור בני התורה שלנו, הולכים בעיניים עצומות כמו צאן לטבח. לא חוקרים ולא דורשים. ואינני מבין, כאילו אין להם עיניים, ולא שכל.

איך רבנים ועסקנים חרדים שותקים? כיצד מחפשים עליהם ומשתפים פעולה אתם? זה עוד יותר גרוע. אבל, אני שומר לפי מחסום.

עכ"פ אלו הם הפרטים, זאת היא המציאות. הוא (עדיין) לא חזר בתשובה. הלואי שיחזור בתשובה בקרוב. אבל בנתיים אסור לשמוע אותו, זה טמא ומטמא, השם ירחם.

מי שיודע פרטים ועניינים נוספים, שיזכה אותנו ואת כולם שיקיימו 'וביערת'. זה מה שידוע בנתיים.

כסף מיותר ומשחדים אנשים כדי שיכשירו אותו, וכדומה.

הנני מביא בפניכם דברים כהויתן, שתדעו כי זה שקר וכזב. הוא מופיע במקומות גרועים מאד. הוא גם שר דברים גרועים. ואפילו אם הוא יקרא תהלים, הפה כבר טמא. כיון שהוא שר דברים שאסור לשיר אותם, גם אם הוא ישיר דברי קודש, אפילו יקרא בספר הזוה"ק, אל תשמע אותו, כי זה עבר דרך פה שנִטְמָא. זהו כפי שתכניס מים, אל תוך צינור מטונף. מי ישתה אותם? הכלל הוא, כל היוצא מן הטמא, טמא. יהי רצון שיחזור בתשובה, אין לנו שום דבר אישי נגדו ח"ו, מצוה לאהוב כל יהודי. אבל לעת עתה זהו המצב. מה שמזמינים אותו, זהו 'וַאֲשָׁמֶם בְּרֹאשֵׁיכֶם', אלה שנותרו לו גושפנקא. אינני יודע, הכיצד? הם מטעים את הציבור, בשקר מוחלט. מוליכים שולל.

הערה מהקהל: יש לי חבר שכל הזמן אמר לי כי אני קיצוני, בגלל שאינני שומע את ציון גולן. ואז הוא נסע לעיר אילת בחנוכה, חזר משם ואמר לי שאני צודק, כי היתה לו שם הופעה מעורבת.

תשובת מרן שליט"א: יפה. טוב מאד. זאת האמת לאמיתה. בעוה"ר צריכים לדעת כי הדבר גרוע מאד. זאת איננה קיצוניות. רק פשוט מאד, הציבור מנותק מהאמת, הציבור לא בודק אחריו, ובפרט ישנם כאלה מאידך שמטמטמים את הציבור, מפיצים שקרים. האחריות היא, על מי שעומד מאחורי זה.

לצערינו, בציבור התימני, הציבור שלנו, רקוב משהו. צריך שיפור. אין הנהגה על פי דעת תורה צרופה. איפה גדולי התורה והיראה? מי שכן מנהיג, מושך בחוטים, מדפיס מודעות, עושה זאת וכיוצא בזאת מתוך שיקולים זרים, בלתי ידועים... מה נעשה? השם ירחם עלינו. צריכים לעשות בדק הבית, מדוע הציבור שלנו חלש, לגבי כל עניין שהוא השקפתי. אם הדבר היה אצל האשכנזים, מזמן הם היו מוקיעים זמרים כאלה.

שאלה מהקהל: בנות סמינרים, שומעות שירים חילוניים.

תשובת מרן שליט"א: מִצָּעַר מאד. רחמנא ליצלן. אוי ואבוי. אם כן, גם דבר זה צריך תיקון גדול. לא פלא הריחוק מן הקדושה, לא רוצות שידוך עם בחור שיש לו מראה צורת יהודי, זקן וכל־שכן פיאות, וכד'.

אני הקטן עושה את מה שהנני יכול, אני מביא בפניכם את הדברים, זהו מה שאנחנו יודעים, וכל אחד ידע יבחין ויבין את אשר לפניו. ודע, כי על הכל יביאך האלהים במשפט.

מה עלינו לעשות לגבי המלחמה המתקיימת כעת. הזמן קצר והמלאכה מרובה.

לענייננו, וְעַתָּה צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב, וּמִמָּנָה יוֹשֵׁעַ [ירמיהו ל', ז']. לפי מה שאנחנו שומעים.

ראשית אנחנו מתפללים, שהקב"ה יושיענו מכל צרינו הקמים עלינו. יִשְׂרָאֵל נֹשֵׁעַ בְּיָיִ תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים, לֹא תִבְשׁוּ וְלֹא תִפְלְמוּ עַד עוֹלָמִי עַד [ישעיהו מ"ה, י"ז].

בתפילות, חשוב לומר את שירת הים בעמידה, מן ויושע וגו'. עם פתיחת ההיכל, כמו שנעשה כאן עוד מעט בסיום השיעור. ולכפול לא רק את הפסוק תפול עליהם אימתה ופחד וגו' – לפי האפשרות והזמן – אלא ישנם פסוקים נוספים חשובים שראוי לכפול אותם, לעורר כמה וכמה פעמים. ואלו הם, יי איש מלחמה יי שמו וְלִכְוֹן כִּי הַקֶּבֶ"ה אֵינוֹ נֹלֶחֶם בְּנֶשֶׁק, אֲלֵא יְיָ שְׁמוֹ, בְּשֵׁמוֹ הוּא עוֹשֶׂה נִצְחוֹן, כְּמוֹ שֶׁהֵעִלָּה מֵהַרִּי"ץ בַּע"ח שֵׁם דָּף כ"ד ע"ב]. ימינך יי נאדרי בכח וגו', וברוב גאונך תהרוס וגו', מי כמוכה באלים וגו'. גם את הפסוק שמעו עמים וגו' לכפול, כי מוזכר שם יושבי פלשת, שהם הפלסטינים תושבי העיר עזה והמחוז, שעדיין לא נתמגרו שם פעולות צבא החמאס. וועיין עוד בשיעור מוצש"ק תולדות התשפ"ד]. את הפסוק תפול עליהם אימה ופחד וגו' אנחנו אומרים שבע פעמים, ואת היתר שלוש פעמים. אימתה, לכוון בתוספת הה"א לשכינה, כמ"ש רבינו

שערי יצחק – השיעור השבועי

המשמר, מקים עולה של תורה, מרביץ תורה והלכה ברבים וכו' וכו'. אינני מבין, כיצד מסוגל יהודי – בפרט מי שהיה בן תורה בעבר, אף שהתקלקל – איך העיז לחלל את הקודש, בעד בצע כסף. בודאי שהוא לא ינקה. לשרוף באש ספרי קודש? להצית את הכסא של הרב? והרי ארון הקודש עם ספרי תורה ממש בסמוך. בנס ניצלו.

זהו ממש חרבן, ואחז"ל לא חרבה ירושלים, אלא בשביל שבזו בה תלמידי חכמים [שבת דף קי"ט ע"ב].

לכן אנחנו אומרים לו – אמנם הוא לא צריך את החיזוקים שלנו, ברוך השם [ישעיהו ס"ב, י"א] הִנֵּה שִׁכְרוּ אֶתוֹ ופָּעֲלָתוֹ לְפָנָיו, אבל אנחנו רק משתתפים, להראות בפרהסיא שאנחנו לא עומדים חלילה מנגד – חזק ואמץ, שימשיך לעמוד על משמר התורה והעבודה, להתייצב מול כל הקמים עלינו לרעה, להמשיך להחזיק ולחזק בגבורה ובתפארה את עמוד ההלכה והתורה.

בדור שלנו, רבים קמים עלינו. כפי שביארנו לעיל בס"ד, לגבי המעשה של גביהא בן פסיסא, כי ישנם דרכים כיצד לעמוד כנגד צוררי תורתנו הקדושה, איך להילחם נגד הערב רב וזולתם.

עמוד התורה, יעמוד כנגד כל המכשולים. אנחנו ב'חבלו של משיח', הדבר איננו פשוט. בדור שלנו ישנם הרבה בלבולים, ע"כ חשוב שת"ח חשוב אשר עומד על המשמר, הוא שהרבה בני תורה ות"ח ניאותים לאורו, בזכותו של עמוד התורה ועמוד ההלכה, הציבור מתחזק ללכת אחרי עמוד של אש אשר הולך בראש המחנה. כאיש אחד בלב אחד.

השם ברוך הוא יחזק אותנו, ויוסיף לו ברכות והצלחות כהנה וכהנה, גם בזקנה ושיבה, עוד ינובון וגו'. יהי רצון בעז"ה יתברך שימשיך להרביץ תורה בקדושה ובטהרה, להגדיל תורה ולהאדירה, אכ"ר.

בחיי. כל הפסוקים אשר מתאימים למאורע, להגיד אותם כמה פעמים. והכל בכוונה יתירה, ובקול רם וכו'.

זאת חוץ מאבינו מלכנו חטאנו לפניך וכו', שגם כן ראוי להוסיף. כמובן רק מה שנוגע, לא פסקת 'חדש עלינו שנה טובה' וכדומה, שמתאים רק בעשי"ת.

וכמו כן, להוסיף מזמורי תהלים, מתי שהדבר מסתדר, כגון בין מנחה לערבית. כל מקום, לפי האפשרויות שלו. כדי שהקב"ה יושיענו תשועה גמורה. וכפי שעשה לנו נסים ונפלאות, ימשיך לעשות עמנו.

שאלה מהקהל: לא רצוי לומר סליחות?

תשובת מרן שליט"א: בודאי זהו ג"כ דבר חשוב ונכון. וכן נוסח הפרת עצה.

הצטרפות למחאה בדבר ההצתה שהתרחשה בבית הכנסת של הגאון הרב יצחק יוסף שליט"א בירושלים עיקו"ת.

עוד דבר, ואחרון אחרון חביב.

אנחנו בסביבה פה, היכן שנעשתה ההצתה בעוה"ר בבית המדרש של ידידנו המופלג הגאון הגדול הרב יצחק יוסף שליט"א, השם ישמרהו ויחייהו. יאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים. אני בעצמי ביקרתי שם אתמול, בערב שבת, לקחו אותי לראות את המקום, בדרך כשהלכנו לבקר את הגר"א טופיק שליט"א ראש ישיבת באר יהודה, ששם למד חתנא דנן יצ"ו.

את ריח השריפה מריחים עדיין כבר מהכניסה לביהמ"ד, אם כי לא נותרו סימנים ממש לכל מה שהיה. אוי לאותה בושא, אוי לאותה כלימה.

הנני מצטרף למחאה הנמרצת. ב"ה שמעתי כי גדולי תורה, בסביבה כאן, מיחו בפרהסיא בליל שבת על כבודה של תורה, בראשם הג"ר משה צדקה שליט"א רא"ש פורת יוסף. הרי הראשון לציון אלופנו ומיודענו הרב הגאון יצחק יוסף שליט"א, הוא עומד תמיד על